

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ
СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи Дмитра Мусійовича Фесенка

ПОЛТАВА 2025

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. Полтавський державний аграрний університет (25 березня 2025 р.). Полтава, 2025. 1015 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ВАСИЛІШИН СТАНІСЛАВ – д.е.н., професор, директор Інституту обліку і фінансів Національної академії аграрних наук, провідний вчений Відділення аграрної економіки і продовольства НААН, САРА

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - д.е.н., завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів НТУ «Харківський політехнічний інститут»

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

КОБЄЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин НТУ «Харківський політехнічний інститут»

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин НТУ «Харківський політехнічний інститут»

ПРИСТЕМСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР – д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва, обліку та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

КНОМУН РЕТРО - doktor habilitowany, profesor, Akademię Kujawsko-Pomorską

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ДРАНУС ВАЛЕНТИН – к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2025

© Кафедра обліку і оподаткування, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ТИЩЕНКО МАКСИМ, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **ЄРМОЛАЄВА МАРИНА**, к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ У КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Аналіз стану економіки та обліку комунальних підприємств Полтавської області вказує на їх незначну питому в загальній структурі суб'єктів підприємницької діяльності, проблемою таких підприємств на практиці є низька ефективність використання основних засобів та на фоні цього значна собівартість надання комунальних послуг. Однак, згадані комунальні підприємства повинні розвивати інфраструктуру міст та територіальних спільнот й громад. У сучасності ці завдання вимагають відповідності світовим тенденціям перманентного розвитку та застосовувати новітні технології, практикуючи надання широкого спектру комунальних послуг.

Для комунальних підприємств одним із самих злободенних питань є розрахунки з покупцями у вигляді поточної дебіторської заборгованості, оскільки майже ніяке з них не веде операцій з довгостроковими зобов'язаннями. Такі борги для комунальних підприємства – це сума реалізованих послуг людям в кредит, тобто з відстроченням платежу.

Дебіторські борги у споживачів комунальних послуг визнаються синхронно з визнанням доходів від реалізації послуг. Основними критеріальними відмінностями такої дебіторської заборгованості від довгострокової є риси строку та характеристики економічного циклу: операційний цикл та, відповідно, строк погашення не більше 12 місяців з дати балансу [1-3].

Залежно від приводу виникнення дебіторська заборгованість комунального підприємства поділяється на: борги за надані комунальні послуги і виконані роботи; отримані векселі; інші поточні борги за розрахунками. Відмітною характеристикою бізнесу з надання послуг водо-, теплопостачання та водовідведення є те, що першою подією є реалізація послуг в кредит зареєстрованим споживачам з наступною оплатою. Природно, що в такій ситуації мають місце ризики непогашення дебіторської заборгованості, це буде зумовлювати наявність у балансах комунальних підприємств статей стосовно дебіторської заборгованості та процедурні моменти з визнанням та оцінкою боргів, щодо погашення яких встрок виникають сумніви.

Згідно класифікації за строком погашення дебіторську заборгованість розділяють на наступні групи: заборгованість з ненаступившим терміном оплати; прострочена заборгованість (на наступний день за датою, визначеною як дата погашення); заборгованість, за якою пройшов строк позовної давності та є усі економіко-правові підстави для визнання її безнадійною, як такої, що уже не має перспектив до повернення навіть у судовому порядку.

Сумнівний комунальний борг – той, щодо якої має місце невпевненість у

погашенні боржником. Безнадійна дебіторська заборгованість комунального підприємств це така – про яку є впевненість про її неповернення боржником, приводом для наявності такої впевненості є проходження строку позовної давності.

Істотні відмінності у процесах трактування і оцінки безнадійної дебіторської заборгованості одночасно і в бухгалтерському і у податковому обліку, що ускладнює роботу фахівців бухгалтерій комунальних підприємств.

З метою організації обліку боргів споживачів комунальних послуг у відповідних підприємствах застосовують рахунок обліку дебіторської заборгованості у розрахунках з покупцями: 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», обґрунтованим є мати декілька субрахунків третього порядку до уже згаданого рахунку, що додадуть даним аналітичній цінності [1-5]. Наприклад, чотиризначний субрахунок 3611 «Розрахунки з підприємствами і організаціями (споживачами юридичними особами)», 3612 «Розрахунки з населенням (споживачами фізичними особами)», 3613 «Розрахунки з бюджетними установами» і далі за принципом групи споживачів комунальних послуг або економічного змісту операцій.

Аналітичний облік розрахунків з усіма групами споживачів комунальних послуг зазвичай ведеться абонентськими відділами обслуговуючих суб'єктів по розрізу кожного абонента та у розрізі кожного пред'явленого до сплати рахунку.

В балансі комунального підприємства поточна дебіторська заборгованість може бути відображеною або за первісною або, що частіше буває за чистою реалізаційною вартістю. Остання, згідно методологічних трактувань П(С)БО 10 визначається шляхом віднімання від первісної вартості дебіторської заборгованості раніше визначеного резерву сумнівних боргів.

У комунальному підприємстві факторами впливу на суму первісної вартості дебіторської заборгованості за послуги є: надання споживачам знижок з певного визначеного обсягу реалізації або надання споживачам знижок уже за фактом реалізації послуг. Ризик несплати за послуги окремими споживачами си групами за спожиті послуги повинен аналізуватися і оцінюватися спеціалістами комунального підприємства з метою його диверсифікації та превентивному рівні.

Також потребує уваги бухгалтерів комунального підприємства той факт, що в результаті несплати деякими споживачами-дебіторами за послуги, у комунального підприємства виникає поточна кредиторська заборгованість перед енерго-, водо - чи газопостачальними організаціями [4]. Крім того за фактом залучення позикових коштів з метою фінансування капітальних проектів, у комунальних підприємств можуть з'явитися зобов'язання перед фінансовими установами (банками, інвестиційними фондами, трастами, тощо).

У таких суб'єктів головна статутна діяльність - це надання комунальних послуг, тому при відсутності інших джерел доходів, то фактично, незабезпечена грошовими коштами заборгованість споживачів зменшує фінансовий результат його діяльності. Це тягне за собою невиконання

капітальних програм розвитку. Недостатність практичного досвіду у обліково-економічного персоналу щодо адекватної оцінки дебіторської заборгованості та створення точно прорахованого та обґрунтованого сумового розміру резерву сумнівних боргів для комунальних підприємств часто є проблемою.

Список використаних джерел:

1. Вишняк І. О. Комерційний облік у сфері надання комунальних послуг. *Держава та регіони. Серія : Державне управління*. 2014. № 4. С. 19-25.
2. Левченко Н. М., Силенко О. М., Гапонова А. О. Специфіка обліку та оподаткування компенсації орендарями вартості спожитих комунальних послуг. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 9. С. 45-49.
3. Головчак Г. В., Юрченко О. Б. Обліково-аналітичне забезпечення тарифної політики на ринку житлово-комунальних послуг України. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 38 (2). С. 119-126.
4. Гончарук С. М., Приймак С. В., Шот А. П. Обліково-аналітичні аспекти внутрішнього аудиту комунальних підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 307-313.
5. Очеретько Л. М., Пржевальська О. В. Проблеми обліку доходів і витрат в медичних комунальних некомерційних підприємствах. *Ефективна економіка*. 2023. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_12_18.

<p>ТАРАСЕНКО ЛІЛІЯ, ТАРАСЕНКО ЛЕВ Використання стандартної операційної процедури в організації процесу розрахунків з клієнтами.....</p>	364
<p>ТАТАРЕЦЬ КАРИНА. Науковий керівник – ЛІПСЬКИЙ РОМАН Інноваційний підхід для автоматизації обліку: використання онлайн платформи Taxer.....</p>	367
<p>TERTYCHNA YULIIA. Academic supervisor – MOSHKOVSKA OLENA The impact of European integration on accounting in Ukraine.....</p>	369
<p>ТИЩЕНКО МАКСИМ. Науковий керівник – ЄРМОЛАЄВА МАРИНА Особливості організації обліку розрахунків з дебіторами у комунальних підприємствах.....</p>	371
<p>ТОРОХТІЙ АННА. Науковий керівник - СЛЕПЦОВА НАТАЛІЯ Фінансовий облік надходження основних засобів.....</p>	374
<p>ТУРЧЕНКО АЛІНА, ХРИСТЕНКО ЗОЯ. Науковий керівник - ЛЕГА ОЛЬГА Операційна діяльність як об'єкт управлінського обліку.....</p>	378
<p>ФЕДЧУК МАРІЯ. Науковий керівник – КОЛІСНИК ОЛЕНА Фінансовий облік як основа для стратегічного управління підприємством....</p>	381
<p>ХАМІТОВ РОДІОН, ХИЛЬКО ІВАН Автоматизація процесів обліку як фактор підвищення фінансової прозорості.....</p>	384
<p>КНОМҀН РЕТРО Księgowość czy wirtualne fantazje sufitu?.....</p>	387
<p>ХОТІНЬ КАТЕРИНА. Науковий керівник - ЛЕГОШИНА ОЛЕНА Цифрові інновації та стратегічний підхід: бухгалтерія в умовах глобальних змін.....</p>	389
<p>ХРИПУН ЄВГЕН, ЛИМАР АНАСТАСІЯ, ШТЕФАН ВІТАЛІЙ Науковий керівник - ЛЕГА ОЛЬГА Виклики та переваги автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах: оцінка програмного забезпечення та вибір оптимальних рішень.....</p>	391
<p>ЦЕГЕЛЬНИК НІНА Аудит і внутрішній контроль як ключові складові контрольної функції бухгалтерського обліку.....</p>	395
<p>ЦІМОШИНСЬКА ОКСАНА, КІЯШКО ВІКТОРІЯ Удосконалення обліку грошових коштів в умовах використання нових форм розрахунків.....</p>	398
<p>ЧАБАНЮК ОДАРКА, ЛЕГА ОЛЬГА Перспективи розвитку методів судово-бухгалтерської експертизи в умовах цифровізації податкової звітності.....</p>	401
<p>ЧМІЛЬ ГАННА, КОНЮХОВ ВАДИМ Концепт організації інформаційної підтримки управління маркетинговою діяльністю підприємств торгівлі.....</p>	404
<p>ШАГУН ЄВГЕНІЯ. Науковий керівник – КОВАЛЬОВА ТЕТЯНА Аудит як інструмент забезпечення прозорості фінансової звітності підприємств.....</p>	407
<p>ШЕВЧЕНКО АЛІНА. Науковий керівник – ОСТАПЕНКО ТЕТЯНА Шляхи вдосконалення організації обліку й оподаткування в ПАТ «АРСЕЛОРМІТАЛ КРИВИЙ РІГ».....</p>	409

966

